

AZ
ERDÉLYI EVANG. REF. EGYHÁZKERÜLET
THEOLOGIAI FAKULTÁSÁNAK

ÉRTESITŐJE

AZ 1905—1906-IK TANÉVRŐL.

SZERKESZTETTE
KENESSEY BÉLA
A THEOL. FAKULTÁS IGAZGATÓJA.

KOLOSZVÁR.
AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET KIADÁSA.
1906.

I.

A theologia.

(Taném-megnyitó beszéd 1905. szept. 10.)

Nemes ifjuság!

Tisztelt közönség!

Legelső sorban is két erőteljes tényt akarok önök elé állítani.

Egészen bizonyos, hogy Pál apostol a legborzasztóbb bűnökbe elsüllyedt ó világon nem azzal akart segíteni, hogy a rabszolgaság, a mindenféle elharapózott bűnök és visszaélések megszüntetésére kongresszusokat hívott össze, vagy egyleteket alapított, hanem azzal, hogy a Krisztusról szóló evangélium hirdetésében megérezte azt, hogy „az evangélium Istennek ereje minden hívőnek üdvösségére“ és a mikor a felrázott lelkiismeret kétségbeesetten kiáltott fel, hogy mit cselekedjem? akkor azt felelte százaknak és ezreknek, a mit a filippibeli börtönőrnek mondott: „Higgy az Ur Jézus Krisztusban és üdvözülsz mind te, mind a te házadnépe!“

Továbbá egészen bizonyos az is, hogy Luthert reformátorrá nem a Róma bűnei és visszaélései ellen folytatott tagadólagos harcz tette, hanem az, hogy ő maga az evangélium által valóságos, tényleges életközösségbe lépett a maga Urával Istenével s ez az életközösség tette őt azzá a hőssé, a ki aztán nem rettent vissza semmitől.

Nekünk theologusoknak is az a feladatunk, hogy te-

kintetünket folytonosan az élő Istenre irányozzuk s a helyett, hogy a társadalom, vagy egyesek hibáit, bűneit ostorozzuk és az olesó hatás kedvéért azokat minél riki-több színekben festegetjük, inkább tegyük az egyéneket bizonyosakká a segítő, a megmentő és a megtartó isteni erők kegyelmi munkássága felől. Győzzük meg arról, hogy „a Jézus Krisztus tegnap és ma ugyanazon volt és mindörökké ugyanazon léssen“.

Az Isten, mint élő Isten szakadatlanul munkás. A mi főfeladatunk, hogy e munkát meglássuk, megfigyeljük, az emberek tekintetét reá irányítsuk s Isten nagy és folyton nyilvánuló kijelentésének tényeit a maguk fenségében eléjük állítva, róluk, nekik és előttük bizonyosságot tegyünk.

Ez a bizonyágtétel kétszer szülte újjá a világot. a keresztyénség első századában és a reformációban. Sem a keresztyénség, sem a reformáció nem tagadással indult a világot újjá teremtő munkájára, hanem a legpozitívabb tényekkel, az élő Istennek ama tényeivel, a melyeket az emberiség üdvözítésére elkészített a világ fundamentumának felvettetése előtt és a melyeket az időben kijelentett.

De hát kicsoda hiszen e beszédeknek?

A hithez legelső sorban valamely tekintélynek az elismerése volna szükséges, ma pedig már a kis iskolás gyermek sem ismer tekintélyt. Az édes atyja sem tekintély előtte, még kevésbé az a tanítója. És nekünk, a kik a jövő lelkészi nemzedék képzésével foglalkozunk, az teszi munkánkat rendkívül nehézé, hogy nem csak hogy minden pozitív hit nélkül jö ide az a sereg 18—19 éves ifju, hanem lelke tele van kételkedéssel, szörszálhasogató okoskodással, a tekintélynek teljes lenézésével, egész a szenvedélyig menő lekicsinylésével.

Ne értsenek félre, ifju barátim, nem önöket korholom e jelenségekért és teszem felelőssé. Önök annyi százakkal és ezerekkel együtt, a kik a középiskolákból kikerültek, csak átlag eredményei a középiskolai oktatásnak, a középiskolai oktatás pedig egy merőben idegen talajból nőtt ki és semmiféle irányban határozott jelleget nem öltött.

És ne essék szemrehányásként az se, ha rámutatok, hogy tulajdonképen még maga az egyház sem jó segítségünkre a jövő lelkésznevezdek képzésénél, hogy arról meg ne is beszéljek, hogy a társadalomban már egyenesen romboló hatások alá kerül az a fiatal theologus és lelkész. Alig van egy-két kiválóbb egyházi emberünk, a ki elégnek tartaná Maczedoniát s megmaradna annak határai között, hanem mindenütt másutt keresi a munkatért és a babért, holott jóformán nincs prédikációja, a melyben másoknak ne ajánlaná „az örökélet koronáját.“ Az ifju lelkészuövendékek aztán honnan vegyenek lelkesítést a kizárólag egyházi munkához?! A társadalom pedig csak predikátornak ismeri el őket arra az egy-egy ünnepi órára, vagy arra az egynehány funkcióra, a melynél még a hagyomány szerint lelkészre szüksége van, vagy legalább is, a melyhez még „illik“ a társadalmi illemszabályok szerint lelkészt hívni de *tényezőnek*, de *életszükségnek* egyáltalában nem tekinti. Ismereteivel, tudásával, ha még olyan képzett is az a fiatal theologus, merőben idegenül áll a mi társaságainkban, a melyekben a világon mindenről beszélgetnek, csak az élő Istenről és annak dolgairól nem. Az embereknek mindenről van tapasztalatuk, csak az Isten hatásairól, az Ő lelkének erejéről és munkájáról nincs. Sokat meglátanak, sokat megfigyelnek, csak azt a felsőbb szellemi

világot nem ismerik; pedig ott drágább kincsek vannak Ofir minden aranyánál és Séba minden drágaköveinél.

Már pedig a mint a test, úgy a lélek is a maga táplálékát csak a környezetből meritheti, önmagából nem veheti látván a mi környezetünket, nem tagadhatom, hogy sokszor elbámulok, hogy még annyi jóra való és hü munkás is van az ekklesiákban.

Lehet, hogy egy kissé sötétnek találják e képet; de én így látom viszonyainkat és engedjek meg, hogy a saját szememmel nézzem. De engedjek meg azt is, hogy ne elégedjem meg a negatív eredménnyel, hogy épen csak konstataájam, hogy milyeneknek látom a mi dolgainkat; ez se Önöket nem építi, sem másokat nem gazdagít. Nekünk pedig még a legkisebb erők is építésre adattak és nekünk az idő minden percét építésre kell felhasználnunk.

Önök igen sokan *theologusoknak* jöttek ide. Nem keresem, hogy mely indokok hatása alatt lettek azokká. Felteszem, hogy egészen becsületes indokok határozták el önöket, akár azokat, a kik már több-kevesebb idő óta itt vannak, akár azokat a fiatal barátainkat, a kik csak most jöttek körünkbe. De tudják-e, mi az a theologia és mit tesz theologusnak lenni?

A „theologia“ szó magyarul annyit tesz, mint „Isten szava“, „Isten Igéje“ Ebben az eredeti jelentésben mondatik János apostol „*a theologusnak*“, az Isten igéje emberének, a ki arról az Igéről tesz bizonyosságot, a mely Ige Istennél volt, kezdetben volt és Isten volt. A „theologia“ eredetileg nem Istenről szóló tudomány, mintha ez az Isten fogalmát akarná tudományos ismerettan tárgyává tenni. A fogalmi megismerés a bölcsészet körébe tartozik s a fogalmi meghatározásokkal csak hadd vesződjék az.

Háromezer esztendei bölcselkedés alatt sem tudott megfelelni arra, a mit pedig Kandakész szerezseny királyné komornikja is egyszerre megismert, a mint Filep megmutatta neki. A „logos“, a „logia“ a „szó“ itt Isten kijelentéseinek, közléseinek teljességét jelenti, minek folytán Isten már eleve mint élő, személyes valóság tételeztetik fel, kinek létét épen ez az önkijelentés, a folytonos élő hatás bizonyítja. A bölcsésznek keresgetnie kell az Isten létét igazoló bizonyítékokat; míg a theologus előtt az élő Isten egy olyan feltétlen bizonyosság, a kinek létét előtte bizonyítani teljesen felesleges, mert élő, közvetlen hatásokat vett és vesz tőle.

Ennek az élő Istennek önkijelentése a mindenség és önkijelentése az emberi lélek és ez a lélek a maga örökös nyugtalanságában csak akkor nyugszik meg, ha Istenben nyugodhatik meg. (Augustinus.)

A theologus nem a tiszta ész okoskodásainak latorjafokain végig mászkálva találja meg a legutolsó fokon az Istent; de nem is keresi holmi szétfolyó, kegyeskedő érzelmek körében, hanem mint élő személylyel, vele élő összeköttetésbe lép, vele beszél, vele viaskodik, mint egy Jákob a Jábbok révénél, küzd, mint egy Pál a damaskusi úton, kérdezősködik, mint egy Luther az erfurti zárda czellájában és ha ez az élő Isten önmaga meggyőzte őt, akkor engedelmeskedik neki, átadja magát s alázatosan rebegi „legyen meg a te akaratod!“ — — „mert tiéd az ország, a hatalom, a dicsőség most és mindörökké!“

A tudomány a maga tanítványaitól tudományos értelmet kíván csak, bizonyos felfogási képességet. A theologia ellenben a theologustól az Isten iránt való engedmességet követeli meg, mint a mely erkölcsi obedientia nélkül valaki theologussá soha sem lehet. Az élő Istent, az Atyát csak

az ismeri meg, csak az tud róla bizonyosságot tenni. a ki az Ő akaratát teljesíti.

A hit is nem elhívés, még kevésbé érzélgés, hanem az élő Isten előtt meghajló engedelmesség. „Hitt Ábrahám Istennek“, ezt akkor jegyzi meg az Irás, mikor előbb elmondotta, hogy Ábrahám miként engedelmeskedett és magáról Jézusról, mikor a legnagyobbat mondja, azt mondja a Héberrekhez írott levél, hogy „engedelmes volt mind haláláig, még pedig a keresztfának haláláig“

Megfordítva a hitelenség is nem annyira az észnek tagadása, nem az érzelmeknek közönyössége, mint inkább az **akaratnak az ellenszegülése**. Az értelem könnyen hajlandó, egészen rideg logikai okoskodások és syllogismusok lánczolatán át elismerni az Isten létezését. Az érzelem-világ meg egyenesen szeret is belemerülni az istenségbe és jól esik neki a tőle való függés érzete. A költői képzelet mindennél szebbnek találja azt a felső szellemi világot, a melynek virányain elédeleg, elgyönyörködik, elábrándozik és boldog, ha odafenn járhat angyalok és szeráfok társaságában s hallgathatja az égi harmoniát. De mikor arról van szó, hogy annak *az Istennek az akaratát* kell teljesíteni és az én akaratomat alá kell rendelni annak a törvénynek, a mely az én önző hajlamaimat akarja megtörni a mely uralkodás helyett szolgálatot, szeretetet kíván, akkor az *akarat* kezd ellenszegülni s ez tagadja meg az engedelmességet. Az a tarsusi Saulus is az eszével hamar megértette a Messiást, hiszen ismerte mind a messiási jóslatokat: érzései vágyva vágytak a messiási kor után és ő is várta népének, az Izraelnek vigasztaltatását és váltságát. de a mikor azt látta, hogy a Krisztus engedelmességet követel tőle, az Isten előtt való megigazulásnak olyan új és egészen más föltételeit kívánja, mint a milye-

nek szerint ő eddig üdvözülni akart: akkor az akarata szegült ellene. Az „öszön“ ellen rugódozott s hajlandó lett volna a Krisztusnak utolsó tanítványát is kiirtani s vele együtt a Krisztusnak emlékét is eltörölni, csakhogy **neki** *ne kelljen* a Krisztusnak engedelmeskednie. S mikor a viaskodásban, a harczban épen az akarat kényszerítettett engedelmességre, akkor lett Pállá és akkor nem kívánt már semmi egyébéről tudni, mint Arról, a ki meghalt a mi büneinkért és feltámadott a mi megigazulásunkért, mert az iránta való engedelmisségben lett szabaddá, erőssé és talált bölcsességet és megigazulást.

Egy Jeremiás egész kétségbeesetten és megrázólag arról panaszol, hogy az Urnak ígéje neki csak bántására volt. Nem is tesz többé róla bizonyosságot, hanem talán szépen visszavonul majd anathóti földcskéjére és ő is, mint a római költő, holdognak fogja tartani azt, „qui procul negotiis“ élhet s ökröcskéivel szánthatja a „paterna rurát. Az engedelmeskedés rázza meg egy pillanatra úgy vélt bilincseit: de már sokkal tovább engedelmeskedett és élt közösségben az ő Urával Istenével, semhogy az ezen közösségből a tagjaiba oltatott égő tüzet elolthatta volna. Egy Illyésnél is nem az értelem tagadja meg Izrael Istenét, nem a rajta csüggő érzés szakad el tőle, hanem az *akarat*, az *engedelmisség* akarja felmondani a szolgálatot, a mikor látja maga előtt az ereje feletti utat és fáradtan leül és kívánja inkább a halált. Ő is azonban sokkal hosszabban érintkezett már Jehovával és tapasztalta annak megsegítő és megtartó erejét, semhogy ne lett volna neki elég egy újabb parancsolat és meggy és teljesíti kötelességét.

Tudom, hogy önök közül sokak előtt egészen szokatlan, hogy ne mondjam, e pillanatban talán mystikus, érthetetlen dolgokról beszéltem. De ez se tőlünk ne riassza

el önöket, se a theológiától, a mely önmagában még a tudnivalók között is a legfelségesebb, a mivel csak emberi elme foglalkozhatik: hátha még aztán megérezik lelkükön az isteni lélek szárnycsapását és benső világuk Bethesda-tava tőle hullámozásba, mozgásba jő, hogy a hullámok felüdütsék és meggyógyítsák önöket!

Most nem akarok semmit praeoccupálni; nem kívánok önökre semmit rákényszeríteni. még kevésbé tekintély szavával rájuk erőszakolni, csak arra kérem, hogy őszinte lélekkel, nyílt szívvel, felfedett orczával jöjjenek velünk s tegyék meg együtt az utat a Hóreb hegyétől a Sinain és a puszta át a Golgotháig és az Olajfák hegyéig. Nézzék meg mindenütt az élő Istennek lábnyomait, mert ő ment itt keresztül. Lássák meg hatalmas tényeit. Aztán figyeljék meg az ő munkáját az ő anyaszentegyházának történetében. Kijelentéseit az emberi szellem munkásságában, ihletett alkotásaiban. Előítélet, elfogultság, készakarva való ellenszegülés nélkül csak próbáljanak meg engedni az élő Isten kegyelmi hatásainak; engedjék az ő Szent Lelkét közöttük és bennük munkálkodni. Majd meglátják, hogy az Urnak lelkével való emez élő összeköttetésből miként származik mind teljesebb növekedés és miként lesz lelkük tele olyan békességgel és boldogsággal, szabadsággal és szeretettel, hogy majd önök is azt mondják, hogy „lehetetlen nem szólanunk azokról, a miket láttunk és hallottunk!“ És ha önök azok felől fognak tanúbizonyságot tenni, a melyek előttük feltétlenül bizonyosak és azokat hirdetendik, a melyeket egy, az Isten iránt való engedelmességben töltött életközösségből merítettek. akkor az ige-hirdetés nem teher, nem munka lesz, hanem a túlaradott lélek, szív és akarat szabad, önkénytes, boldogító és égi örömet szerző ténye. Szavaikból magának az élő Istennek

elő hatásai szólnak és az emberek megint hinni, remélni, szeretni fognak s keresni fogják azt az Urat, a kit most épen azért nem ismernek, mert nem neki engedelmeskednek!

Isten hozta önöket mindnyájukat ez intézet falai közé!

S a midőn szívesen köszönténém Önöket a Nagytiszt. tanári kar nevében is és kívánnám, hogy körünkben érez-
zék jól magukat, az 1905---6. tanévet ünnepélyesen meg-
nyitottnak nyilvánítom.

Kenessey Béla.

II.

Adatok az 1906—1907. tanévről.

Az 1906—1907-iki tizenegyedik tanév megnyitása a fakultás elöljáróságának, a tanári karnak, az ifjuságnak és az érdeklődő közönségnek jelenlétében szept. 1)-én történt meg, az ifjúsági ének-kar, Nagy Károly tanár és Kenessey Béla igazgató közreműködése mellett. Nagy Károly tanár tanévnegyitó imája után Kenessey Béla „A theologia” című tanév megnyitó értekezését olvasta fel.

Erre a tanévre fölvételért folyamodott összesen 165 ifju és pedig a) régi hittanhallgató 91 b) új hittanhallgató 42; c) régi bölcsészlet-hallgató tanárjelölt 15; d) új bh. tanárjelölt 17 tehát a theologiai pályára 133; a tanárira 32.

Az 1905. szept. 1-én tartott felvételi kari ülésen a folyamodott ifjak — 2 új theologus kivételével — mind fölvétettek.

A beiratások szept. 7. s következő napjain eszközöltetvén, a felvett ifjak közül 11 új theologus a felvétel el nem fogadhatását jelentve, okmányait visszakérte, míg a régiak közül 2 theologus jelentette be más theologiai akadémiára való távozását, a tanárjelöltek közül pedig 4 új ifju nem foglalta el fentartott helyét, a melyekre csakhamar az év elején 3 ifju jelentkezett, a kik fel is vétettek.

A theologus ifjak létszáma volt a tanév elején az I—IV éven: 118; a bölcsészlet hallgatóké szintén az I—IV éven 31 összesen 149.

A theologus ifjak közül az I—IV éven 200 kor. egész díjjal felvétetett 52; 100 kor. kedvezményes díjjal 40; 50 kor. díjra 9 künnlakónak 17.

A bölcsészettan-hallgató tanárjelölt ifjak közül pedig 400 kor. egész díjra 13; állami ingyens helyre följánltatott 18.

A bölcsészethallgatók közül időközben künlakásra távozott 2. ezzel szemben a II. félévben egy új ifju vétetvén fel, a tanárjelöltek száma az év végén 30.

A theologus ifjak közül 1906 május 28-án meghalt *Sebestyén* Gyula III. éves ifju, egyike jó igyekezetű és magaviseletű növendékeinknek; részint jogi, tanári, vagy más pályára távozott 4, ezzel szemben azonban a II. félévben felvétetett 1 ifju s így az év végén a hittanhallgatók száma 114. Az összes ifjak létszáma pedig 144.

A theologus ifjak közül a nagyenyedi Bethlen-kollegiumtól járó ösztöndíjakban a következők részesültek:

Csia Pál, *Felszegi* István és *Kiss* Endre IV. évesek,

Bartha Péter, *Benkő* Ferencz, *Berde* Sándor, *Puskás* Kálmán, *Sárákány* Lajos, *Tökés* Ernő, *Tökés* József és *Varga* Gyula III. évesek.

Gyenge György, *Kovács* György, *Nagy* Géza, *Rácz* Miklós és *Varga* Zsigmond II. évesek.

A bölcsészethallgató tanárjelöltek közül a 18 állami ingyenes helyre a Nagymélt. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur a következő ifjakat nevezte ki: *Dóczy* Ferencz, *Nagy* Jenő, *Szabó* Árpád és *Végh* Árpád IV éves;

Égető Béla, *Jóó* Győző, *Kónya* Sándor, *Szegedi* Géza és *Marsall* Lajos III. éves;

Balla Gábor, *György* Ferencz, *Hoffer* András, *Józsa* Andor, *Kovács* Béla, *Mezey* József, *Ny. Nagy* Jenő és *Vinczy* Károly II. éves; és

Kovács András I. éves ifjakat.

Miután azonban a jótéteményes ifjak közül az év folyamán *Dóczy* Ferencz (IV.), *Végh* Árpád (IV.) és *Marsall* Lajos (III.) tanárkari stipendiumot nyert, — az utóbbi az intézetből is eltávozott — az így megüresedett három helyre *Staudner* Gyula (II.), *Halász* András (végzett theologus, I. é.) és *Simon* Imre (s. lelkész. I. éves) tanárjelöltek nevezettek ki a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur Ő Nagyméltósága által.

Az ösztöndíjakért, valamint az állami ingyenes helyekért minden évben újból kell kérvényezni; akik azonban már egyszer ezeket megkapták, lehetőleg mindaddig élvezetökben hagyatnak s illetőleg azokra újból felajánlatnak, amíg csak rájuk érdemtelenné nem teszik magukat.

A miniszteri magas rendelet értelmében az állami ingyenes helyeken levő tanárjelöltek a többiekkel együtt mindenben az internatusi fegyelmi szabályok alá tartoznak s a Fakultás Elöljárósága az igazgató útján minden semesterben ellenőrzi az illetők tanulmánybeli előhaladását is, a menyiben az ifjak tartoznak félvéneként kollokválni és erről indexeiket az igazgatónak bemutatni, a ki az Elöljáróságnak teszi meg e tekintetben jelentését. Azoktól a jótéteményesektől, akik a II-ik év végén köteles alapvizsgát, vagy mindjárt a tanév végén, vagy legkésőbb szeptember elején le nem teszik, a vizsga letételét hitelesen nem igazolják, a jótétemény elvétetik s helyükre azonnal mások terjesztetnek fel kinevezés végett. Az ingyenes helyekre mindenkor csak oly ifjak ajánlatnak fel, a kik már legalább egy félévet töltöttek magában az intézetben és az egyetemen, hogy így a felajánlással a tapasztalt előmenetel és magaviselet alapján, a tanári kar és illetőleg az Elöljáróság mintegy felelősséget vállalhasson további előrehaladásukra és jó magaviseletükre nézve.

A theologus ifjak *előmenetelét* a félévi kollokviumok következő eredményei mutatják:

Az *első félévben* a 118 theologus ifju közül egy vagy több tárgyból nem kollokvált az I—IV. éven összesen 18. Az összes tantárgyakból teljes kollokviumot tett 100 ifju közül az I—IV éven általános *jeles* volt 16; *jó* 41; *elégséges* 41; *elégtelen* 2. Az osztályzatok így oszlanak meg IV éven: *jeles* = 2; *jó* = 8; *elégs.* = 10; *elégtelen* = 0; nem kollokvált a kellő időben 6. III. éven *jeles* = 2; *jó* = 12; *elégs.* = 10; *elégtelen* = 0; nem kollokvált 3. II. éven: *jeles* = 7 *jó* = 12; *elégs.* = 13; *elégtelen* = 1 nem kollokvált 3. I. éven: *jeles* = 5; *jó* = 9; *elégs.* = 8; *elégtelen* = 1; nem kollokvált 6.

A *második félévben* 114 theologus ifju közül az összes tantárgyakból kollokvált 99, egy vagy több tárgyból a jövő tanév elejére maradt 15. Az I—IV éven *jeles* = 20; *jó* = 26; *elégséges* = 45; *elégtelen* = 8. A VI. éven 26 ifju közül *jeles* = 3 *jó* = 3; *elégséges* = 14; nem kollokvált = 6. A III. éven 26 ifju közül: *jeles* = 4; *jó* = 9 *elégséges* = 12; *elégtelen* = 0; nem kollokvált = 1. A II. éven 36 ifju közül *jeles* = 8; *jó* = 7 *elégséges* = 16; *elégtelen* = 2; nem kollokvált = 3. Az I. éven 26 ifju közül: *jeles* = 5; *jó* = 7 *elégséges* = 3 *elégtelen* = 6 nem kollokvált = 5.

Az eredmény általában kielégítő de a míg örömmel kell kiemelnünk, a kivételt képező egyesektől eltekintve, a *II.* és *III.* év szorgalmát, komoly munkásságát és előmenetelét: addig sajnálattal kell látnunk az évekkel ezelőtt igen jó reménységgel biztató *IV.* évnek — a tagjai két-harmadának a nagy lelkes hiányra való tekintettel segédlelkészi szolgálatra történt kibocsátása folytán — szembetűnő nagy hanyatlását; továbbá az *I.* évnek — az örvendetes kivételt képező, komoly gondolkozású, szorgalmas tagjainak előmenetelétől eltekintve — feltűnő gyenge munkásságát, sőt hanyatlását, a miért is intézkedést tett a tanári kar az előbbi lehető megszüntetésére a további segédlelkészi szolgálatra való ki nem bocsátást célzó, az utóbbi nem folytathatására pedig egyeseknek az intézetbe leendő fel nem vételét megállapító határozat hozatala által.

A pályatételek, melyek részint a Telekianumból, részint a Szász Domokos, Nagy Péter és Molnár Albert-féle alapítványok kamataiból jutalmaztattak s még az 1905/6. tanévben a jun. 9-iki tanári kari ülésen megállapítottán u. a. tanév évzáró ünnepélyén kihirdették, a következők voltak:

1. *A bibliai tudományok köréből:*

Az ἀληθεια jelentése a jánosí iratokban.

Jutalma a Szász Domokos-alapból 70 kor.

2. *A Systhematika theologiából:*

Tóth Ferencz és Somossy János dogmatikájának ismertetése és összehasonlítása.

Jutalma a gr. Teleki és a Szász Domokos-alapból 70 kor.

Az egyháztörténetből

A magyar presbiterianismus és puritanismus története a XVII. században.

Jutalma a Szász Domokos-alapból 70 kor.

4. *A gyakorlati theologiából:*

a) Egyházi beszéd szabadon választott textus felett.

Jutalma a Nagy Péter-alapból 40 kor.

b) Egyházi beszéd Ésaiás 40: 1- 2. felett.

Jutalma a Molnár Albert-alapból 40 kor.

c) Predikáció műfordítás francia vagy német nyelvből.

Jutalma a Nagy Péter-alapból 40 kor.

d) A legjobb predikáció írójának és előadójának, a ki évközben a homiletikai seminariumon ilyennek találtatott, jutalma a Nagy Péter-alapból 30 korona. (Nyílt pályázat.)

5. *A bibliai nyelvekből szóbeli nyílt pályázatra*

A mózes második könyve a *héberből*.

A János evangéliuma a *görögből*.

Jutalma a Szász Domokos-alapból 70 kor.

6. *A héber nyelvből*, az I. éves theologusok között legtöbb eredményt felmutató ifju jutalmazására 32 kor.

7 A legjobb *harmonium* játszó jutalmazására 70 korona.

2. A pályakérdések közül csak a syshematika theológiából kitüzött maradt meddő.

1. *A bibliai tudományok* köréből kitüzött kérdésre két mű adatott be; az első „Ez pedig az örök élet stb. a második „A beszéd, a melyet hallottatok“ stb. jelige alatt, a melyekre dr. Kecskeméthy István szaktanár bírálata a következő „Mindkettő dicséretre méltó, alapos, önállóságra törekvő és tényleg sok önállóságról tanuskodó munka; a kérdést mind a kettő helyesen fejti meg és az első rendszerető hajlamával, sőt tehetségével, a második pedig nagy exegetikai apparátussával tűnik ki minélfogva mindent összevetve, a díj kiadását az elsőnek javaslom, a másodiknak pedig lehetőleg a kitüzött pályadíj nagyságának megfelelő jutalmat kérek“ A jeligés levelek felbontásakor az elsőnek szerzőjéül Nagy Géza II. é. theologus tűnt ki, a kinek a 70 kor. pályadíj kiadatott. a másodiknak szerzőjéül pedig *Tőkés* Ernő III. é. theologus, a ki a pályadíjnak megfelelően, jutalmul szintén 70 korona díjban részesült a f. é. június 9-én tartott évváró ünnepélyen.

3. *Az egyháztörténetből* kitüzött kérdésre egy mű adatott be. Jeligéje: „Azért nem azé a választás, a kinek arra akarhatja vagyion, sem azé, a ki fut, hanem a könyörülő Istené“ A beérkezett munka szerzője — Pokoly József szaktanár bírálata szerint — igen nagy szorgalommal kereste, kutatta fel mindazokat az első és másodrangú forrásokat, melyekből a kitüzött kérdés tiszta képét összeállithatta. És ezt csakugyan sikerült is összeállitania úgy, hogy a teljes jutalmat, külön dicséret mellett, megérdemli e pályamunkáért“ Ennek alapján a 70 kor. pályadíj *Tőkés* József III. é. theologusnak adatott ki, a ki a jeligés levél felbontása után a mű szerzőjéül tűnt ki.

4. a) *A szabadon választott textusra* kitűzött egyházi beszéd pályázatra három munka érkezett és pedig „Boldogok a kik sírnak“ stb. és „Hogyha meghaltunk a Krisztussal“ stb. és „Hígyj az Úr Jézus Krisztusban“ jeligék alatt. E beadott munkákra *Kenessey Béla* szaktanár a következő bírálatot adta

„Az egész pályázat általában meglehetősen gyenge. Mindenik beszédben több a szó, mint a gondolat; több az okoskodás, mint a meggyőző érvelés. Abban is megegyezik mind a három beszéd, hogy textusát csak ismételteti s így akar textusszerű lenni, a helyett, hogy textusa mélyére hatolna és annak gondolatait, külső és belső értelmét igyekeznék kifejteni, nyomon követni, igazságait bebizonyítani.

Két *predicatio* husvéti beszéd. Az egyik „Hígyj az Úr Jézus Krisztusban“ jeligéjű. I. Thess. IV 13—14 alapján, textusától merőben távolállólag a „természet, az ész és hit világába vezet” hallgatóit, hogy szedjék magukhoz mindenikből azokat a bizonyítékokat, melyek feltámadásunk mellett szólnak. Eltekintve attól, hogy textusa minden kételyt kizárva egy hatalmas apodiktikus bizonyítéktétel s nincs semmi külön bizonyítéklételre szüksége, ám engedjük meg, hogy a fentebbi három körből vett bizonyítást szerző jónak látja, de akkor bizonyítson és állítsa elének mindazokat, a mik eldöntik a kérdést, vagy igazságát legalább is kérlelhetetlenül követelik. E mű iránya is, egész menete is meglehetősen gyenge. Sok közvetlenség, kedély, egyszerűség van a „Hogyha meghaltunk“ stb. jeligéjű szintén husvéti beszédben, Koloss. III. 1, 2, 3, 12 és 14 versek felett. De hova lett a tárgyalás folyamán a textus annyi mélységes gondolata? Az ő ember levetkezése és az új felöltözése — ez variálódik; a textus szavai vissza-visszatérnek; de eszméiből alig van valami megmagyarázva. Valami őszinte, becsületes lélek írhatta e beszédet, a lé őrzi, hogy mit kellene husvét harmadnapján predikálnia; de még a művészetét nem őrzi.

E két ismertetett beszédnél csak viszonylagosan jobb, mert mégis valamivel tartalmasabb és határozottabb, fejlettebb *stylus*ú a „Boldogok a kik sírnak“ jeligéjű és II. Kor. IV. 13 felett írt *predicatio*. A bevezetése túlon-túl hosszú, egy csomó frázis, a melyek a beszéd folyamán más-más formában megint előfordulnak de mégis egy határozott gondolat szűrődik le főtételül a sok szó virág és okoskodás közül és a felosztás megfelel a textus gondolata-

tának. A szerző vesződik, próbálkozik, fel-felgörgeti témáját s ha az oldalra gurul, megint csak megfogja és viszi czélja felé. El is talál egy-egy egészen igaz hangot, meg is ragad egy-egy igaz jó és erőteljes bizonyítékot; de úgy szól, mint a ki még önmaga előtt is folyton bizonygatja, hogy hinni kell, tehát nem azért szól, mert már hisz, hanem keresgeti ő is azt az erőforrást, a miből majd higgyen. Ez a küzködés, ez a keresgetés és bizonyítgatás teszi ezt a beszédet érdekessé. Ott a szerző lelkében már forr valami és ha tényleg az őszinte hit lesz e forrongás eredménye, akkor stylusa készségével és választékosságával a közönségesnél jobb egyházi szónokot várhatunk belőle. A kézirat 19—20 lapján levő és a közvetlenséget utánozni akaró eszmeficizamodást azonban feltétlenül ki kell hagyni e beszédből és az efféléket nem szabad a katedrán használni.

A jutalmat a II. Kor. IV 13. alapján írt „Boldogok a kik sirnak” stb. jeligéjű pályaműnek javaslom, mint szorgalmi díjat kiadatni. Ennélfogva ez utóbbi mű jeligés levélkéje felbontatott s a szerzőjétől *Varga Zsigmond* II. éves theologus түnyén ki, a 40 kor. pályadíj neki adatott ki.

b) A prédikáció műfordításra egy pályamű adatott be és pedig „Mert az embernek fia azért jött” stb. jeligével K. Gerok „Predikten auf alle Sonn-Fest-und Feiertage des Kirchenjahrs” czimű 1857-ben megjelent egyházi beszédgyűjteményéből a Szent-háromság utáni második vasárnapi beszéd fordítása. Alapige Lukács 15 1—10.

„A fordítás pontos, lelkiismeretes, mindenütt igyekszik az eredetinek szépségeit visszaadni; itt-ott válik csak nehézkessé a germanismusok miatt. A pályadíjra érdemes. Kenessey Béla szaktanár e bírálata alapján a jeligés levél felbontatott a 40 kor. pályadíj a munka fordítójául kitűnt *Dávid Pál* III. é. theologusnak adatott ki.

c) A néh. Molnár Albert emlékére tett alapítvány kamatjaival jutalmazandó és kitűzött textus — És: 40 1—2 — felett irandó egyházi beszéd pályázatra három beszéd érkezett „Senki, a ki az Istennek lelke által szól, a Jézust nem átkozza” „Mert nem végeztem volt magamban egyebet” stb. és „Boldogok az irgalmasok” stb. jeligéekkel.

A szaktanárnak e művekre adott bírálata a következő „E predikációk közül a „Mert nem végeztem volt magamban egyebet“ stb. jeligéjü az egyetlen, a mely felölelte textusának az egész anyagát. Beköszöntő beszéddé tette. Hát jól van; bárha már alkalmiságot keresünk, akkor inkább adventi a textus. A beszéd lelkiismeretes, tisztességes munka; folyékony jó stylussal. A jutalomra ezt hozom javaslatba. A más kettő e mellett alig jöhet szóba. „A boldogok az irgalmasok“ jeligéjü merőben másról beszél, mint a mi a textusában van, a mikor azt mondja felosztásképen, hogy „épen azért úgy gondolom, hogy nem lesz hiábavaló munka, ha vizsgálódunk az isteni könyörületesség nyilvánulásairól, hogy azt becsülni tudjuk mindenkor s igyekezzünk az Isten jó tetszését megnyerni“ A „Senki, a ki az Istennek Lelke által szól“ jeligéjü beszéd pedig egészen egyoldalulag a textusnak csak egyetlen gondolatát veszi alapul. Két részre van ugyan osztva; de ez csak formális megosztás, tisztán mechanicus elválasztás és nem szerves. Alapigéjének igazi evangéliumi tartalma nem tudta megragadni“ A „Mert nem végeztem volt magamban egyebet“ stb. jeligével ellátott levél felbontatván, a 4) kor. pályadíj a nyertes szerzőül kiűnt *Weimann* Péter II. é. theologusnak adatott ki.

5. A *bibliái nyelvekből* szóbeli nyílt pályázatra ketten jelentkeztek *Sárkány* Lajos III. éves é; *Varga* Zsigmond II. éves theologusok, a kik Dr. Kecskeméthy István szaktanár alább közölt bírálata és javaslata alapján 70—70 kor. pályadíjban részesültek. mert „mind a ketten meglepő szép készültséget és készséget mutattak a f. é. május 21-én megtartott nyilvános versenyen. ugyannyira, hogy talán csak annyi különbséget lehet köztük megállapítani, hogy *Sárkány* Lajos a héberben, *Varga* Zsigmond pedig a görögben mutatkozott otthonosabbnak. de a pályadíjat valóban mind a ketten megérdemlik teljes dicsőréttel. Miért is az a javaslatom, hogy az lehetőleg kétszeresére kiegészítettév. osztassék meg kettőjük között.

6. A héber nyelvi pályázatra az I-ső éves theologusok közül négyen jelentkeztek *Dénes* Dezső, *Kiss* Mihály, *Salga* Zoltán és *Váncza* János. „A megtartott nyilvános versenyen a legnagyobb előhaladásról *Kiss* Mihály tett bizonyosságot, miért is neki a pályadíjat kiadni javaslom. De a többiek is dicsőrértet érdemelnek ily

sorrendben: Váncza János, Dénes Dezső, Salga Zoltán. A Dr. Kecskeméthy István bíráló szaktanár a f. é. június 8-án tartott tanárkari ülésen e határozattá emelt véleményes javaslata folytán a 32 kor. pályadíj Kiss Mihálynak adatott ki.

Az évváró ünnepélyen még a következő pályá-, illetőleg szorgalomdíjak osztattak ki a homiletikai seminariumon évközben elmondott legjobb egyházi beszéd 30 korona jutalma, a melyet *Felszegi* István IV. é. theologus kapott; a harmoniumon való játékáért *Régeni* István IV. é. th. 70 kor. pályadíjat, míg *Felszegi* István IV. é. th. ugyancsak a harmoniumon tett előmeneteléért 26 kor. szorgalomdíjat nyert; a 24—24 kor. szorgalomdíjban *Juhász* Albert és *Váncza* János I. éve. theologusok részesültek. Az „Ifjúsági Egylet“ önképző körében kitűzött pályadíjak közül 20 koronát nyert *Weimann* Péter II. é. theologus „A Péter I. levelének izagogikai ismertetése“ cz. művével, a Hóry Béla alapítvány f. évi 1097 korona kamatát pedig *Felszegi* István IV. éves theologus nyerte el az évváró ünnepélyre irt és ott elmondott imájával.

A tanárjelölt ifjak közül *Dóczy* Ferencz (IV.), *Végh* Árpád (IV) és *Marsall* Lajos (III.) 800—800 koronás kari ösztöndíjra tették magukat érdemessé, míg *Kónya* Sándor (III.) az „Imre Sándor élete és művei“-re, *Josó* Győző (III.) „Az állandó határozók összegyűjtése és nyelvtörténeti tárgyalása“-ra, *Szabó* Árpád (IV.) az organikus chemia köréből szabadon választott tételre kitűzött 150—150 kor. pályadíjat nyerték el; *Balla* Gábor (II. é.) a turáni nyelvekből kitűzött pályatétel kidolgozására irt munkája pedig dicsérettel tüntettetett ki. Egyetemi 50 kor. pályadíjat nyert *Varga* Zsigmond II. é. th. egy class. philologiai pályaművével. Az állami ösztöndíjat szorgalmuk és előmenetelük jutalmául 18-an élvezték. A lefolyt tanévben alapvizsgát tettek *Égető* Béla (dicséretes, jó, dicséretes), *György* Ferencz (dicséretes, dicséretes), *Kónya* Sándor (dicséretes, jeles), *Korács* Béla (kitünő, dicséretes), *Simon* Imre (kitünő, dicséretes), *Staudner* Gyula (kitünő, kitünő), *Szegedi* Géza (dicséretes, jó, elégs.) és *Vinczi* Károly (dicséretes, jó) eredménnyel. A tanárjelölt növendékeink — csaknem kivétel nélkül — komoly munkásságot fejlettek ki, a mi kedvező biztosíték arra nézve, hogy majdan az életben is ily tevékenységet fejtenek ki tanügyünk és egyházunk érdekében.

Az egész ifjuságnak *erkölcsi* magaviselete átlag és egészben meglehetősen volt. Nagyobb fegyelmi ügy ez évben nem tette szükségessé tanári szék tartását, a mi az ifjusági életre nézve ama reményünket kezdi, de még csak kezdi, teljesülésre juttatni, hogy mind jobb és jobb lesz ifjuságunk szelleme és e reménység meg nem szégyenit, ha az ifjuság között mind többen és többen lesznek, a kik igazán komolyan fogják felfogni a két legeszményibb pályának a lelkeszínnek és tanárinak igazi jelentőségét és nemességét s mind többen és többen lesznek, a kik pályájukhoz méltóan híven betöltik hivatásukat kötelességeik pontos teljesítése által.

Az ifjuság *egészség-ügyi* állapota — eltekintve az internatuson kívül történt egy halálesettől, és 3 nagyobb mérvű az „Orsz. Karolina” kórházban sikerrel kezelt betegségtől — eléggé kedvező volt: súlyosabb természetű megbetegedés az intézetben lakó ifjak között nem fordult elő dr. *Fülep* Gyula egyetemi magántanár évi jelentése szerint, a ki a lefolyt tanévben is a legnagyobb buzgósággal, mindenre kiterjedő gonddal és odaadással végezte az egészség-ügyi kezelését.

Intézetünk disztermében ez iskolai évben is megtartattak a *protestáns-esték* s az *október 31-iki* és *márczius 15-iki* ünnepélyek, amazokat a helybeli egyház vezetősége, emezeket az ifjuság rendezte, a melyeken a tanári kar tagjai felolvasásokkal vettek részt egyházunk tagjai s általában a nagyközönség, érdeklődése mellett, a mi igen jó hatással volt egyházunk tagjai s a nagyközönség intézetünk iránti rokonszenvének növelésére.

Hálás köszönettel kell megemlékeznünk még a földmivelés-ügyi m. kir. Minister úrnak ama kegyességéről, a melylyel theologus ifjainknak lehetővé tette, hogy a kolozsmonostori gazdasági tanintézetben résztvehettek a f. é. tavaszán rendezett gyümölcsészeti és kertészeti, valamint június hó elején az ugyanott tartott méhészeti tanfolyamon. Köszönetünk legyen e helyen is kifejezve a gazdasági tanintézet lelkes és buzgó vezetősége és tanárai iránt is, mint a kik nemcsak szaktudással, de a legnagyobb szeretettel oktatták ifjainkat némelyekkel annyira meg tudták kedveltetni tárgyaikat, hogy az ifjak közül egyesek — így különösebben *Bartha Péter* III. éves theol. — egész passioval rendezgették intézeti ker-
tünket is.

És végül — bár erről kellett volna legelső sorban szólanunk — a hálás kegyelet soha nem hamvadó szövétnekét kell meggyújtanunk annak a férfiúnak sírja felett, a ki évtizedeken át páratlan tudással, lankadatlan lelkesedéssel és bámulatos szorgalommal szolgálta a tudományokat és a ki minden ő nagy tudománya mellett is igazi gyermeki alázatos hittel csüggött az ő Údvözítőjén és Megváltóján. Tudományos munkásságával európai hirt. nevet vívott ki magának, egyháza iránt való szeretete pedig éltető meleggel töltötte meg azt a kört, a hova a Gondviselés állította. Hosszu ideig ült egyházkerületünk főgondnokainak díszes sorában s mikor e méltóságáról lemondott is, még akkor is folyton a legéberebb figyelemmel kísérte az egyházkerület ügyeit és nemes eszményiségével ott állott őrt legéletbevágóbb érdekeink felett. Néh. **Dr gróf Kuun Géza** theol. fakultásunk iránt azzal kívánta érdeklődését kifejezni, hogy néhai testvére *Fáji Fáy Béláné*, szül. *gr. Kuun Irma* és a saját nevére 2000—2000, összesen **4000** koronát hagyományozott végrendeletileg fakultásunk alapjára. A hagyomány az elköltözött nagylelkű özvegyének, *gr. Kuun Gézáné*, szül. *bárá Kemény Vilma* Ő Nagyméltóságának kegyes intézkedése folytán már az alaptőke javára hiánytalanul be is fizettetett ott örökíti annak emlékét, a ki legjobbjaink és legnemesebbjeink között is egyike volt a legkimagaslóbb egyéniségeknek tudásával, eszményi gondolkozásával, nemes humanizmusával, férfiúi jellemével, elvarázsoló modorával, nemzeti és egyházi ideálokért küzdő harmonikus egyéniségével és fennszármyaló hitével s meleg szeretetével. Úgy érezte, hogy a születési és társadalmi előjogok csak arra valók, hogy ezek révén nagy kötelességeket teljesítsen, a vagyon, hogy ezzel családjá, nemzete és egyháza javára sáfárkodjék, a talentum, hogy ezt a tudománynak és a vallásnak kamatoztassa és a szívébe oltott hit, hogy azzal az Urat dicsóítsa.

Emlékezte legyen áldott! Nemes élete követendő példa!

Nagy és nemes feladatok teljesítésére elhivatott intézetünkön pedig nyugodjék meg a kegyelem Istenének áldása!

III.

A fakultás előjárósága és tanári kara.

1. A fakultás előjárósága.

A fakultás az erdélyi ev. ref. egyházkerület által tartatván fenn s annak tulajdonát képezvén, mint ilyen, annak kormányzata és felügyelete alatt áll.

A közvetlen kormányzás és felügyelet a fakultás törvényei értelmében a püspökre, illetőleg annak helyettesére és az egyházkerületi közgyűlés által választott fő- és aligazgatókra és a tanári karra van bízva, a kik együtt alkotják az intézet előjáróságát.

Az előjáróság elnöke *Dr. Vályi Gábor*, főigazgató, nyug. egyetemi tanár.

Aligazgatók *Hory Béla*, Kolozsvármegye úrvasvári elnöke, a kalotai ev. ref. egyházmegye gondnoka, a kolozsvári ev. ref. egyház presbitere, az Erd. Irod. Társ. rendes tagja stb. *Dr. Gidófalvy István*, kir. közjegyző, egyházkerületi képviselő, a Szeretetház választmányi tagja stb.

Előjárósági jegyző *Pokoly József*, theol. ny. r. tanár.

2. A fakultás tanári kara.

Kenessey Béla igazgató, tanít ó- és újszövetségi irodalom-történetet és ó- és újszövetségi biblicae-theológiát; egyházkerületi közfőjegyző, orsz. zsinati képviselő, a zsinati adóügyi bizottság előadója, egyet. konventi r. tag, a Magy. Orsz. Ref. Egyh. Közalap Végrehajtó-Bizottság előadója, az Egyetemes tanügyi bizottság tagja, az Orsz. Prot. Árvagyület, a Magy. Prot. Irod. Társaság, a Szabad Lyceum és a Mária Dorothea egyesület választmányi, s az Émke alapító és az Erdélyi Múzeum-Egylet rendes és igazgató választmányi tagja. Tanár 1884 óta. Szerkesztője a „Prot. Árvaházi Képes Nap-tár”-nak. Helyettesként tanította e tanévben a homiletikát és vezette a homiletika Semináriumot. A folyó évben megjelent művei a zsinat elé terjesztett „Kimutatás az egyházi adó viszonyokról” és

„Jelentés a közalap 1892—1902 évi működéséről“, továbbá a Házi Kincstár kiadásában „Női jellemképek“ első kötete.

Dr. Kecskeméthy István, az ó- és ujszövetségi írásmagyarázat és a héber nyelv ny. r. tanára. Tanár 1895 óta. Rendes és választmányi tagja a Magy. Prot. Irod. Társaságnak, az Erdélyi egyházi értekezletnek, a Bethánia egyletnek, a ref. ifjúsági és budai nőegyletnek, rendes tagja a Magyar történelmi társulatnak. Szerkesztette a „Kis Tükör“ népies vallásos heti lapot és a „Koszoru“-t, mint a Magy. Prot. Irodalmi Társ. kiadványát. A folyó évben jelent meg a „Kezdetben“ és „Kommentár“ cz. bibliai magyarázati művei. Amaz a Mózes I. könyvéhez, emez Pál ap. Philemon, Kolosse és Efesusi leveleihez.

Pokoly József, az egyháztörténelem ny. r. tanára, orsz. zsinati képviselő, a Theologiai Szaklap egyik szerkesztője, a Magy. Prot. Irod. Társ. alapító s a Magy. Történelmi és a szepesmegyei Történelmi Társulat rendes tagja, választmányi tagja az Erdélyi egyházi értekezletnek, a fakultás könyvtárnoka, az előljáróság jegyzője, az ifjúsági ének és zeneegylet tanár-elnöke tanár 1895 óta. Cikkei a Prot. Egyh. és Isk. Lapban és a Prot. Szemlében jelentek meg. Helyettesként tanította a catecheticát, spec. kollegiumként előadta az „Egyház és Szocializmust“ A f. évben megjelent nagy munkája: „Az erdélyi ev. ref. egyház története“ IV—V kötetű és „Bocskay és a bécsi béke“ cz. műve, az előbbi az erdélyi ref. egyházkerület, az utóbbi az egyetemes konvent kiadásában.

Nagy Károly, a syshematika-theologia és vallásbölcészlet ny. r. tanára, orsz. zsinati képviselő, a zsinati kérvényi bizottság előadója, a tanári szék jegyzője, az erdélyi egyházkerület egyházi értekezletének alelnöke, az egyet. konvent póttagja. Tanár 1895 óta. Az Erdélyi Prot. Lap szerkesztője, tagja az Erdélyi Múzeum Egyletnek s jegyzője az Emke igazgatóságának. Helyettesként vezette az I. és II. éven szónoklati gyakorlatokat, special kollegiumként tanította az egyházi adminisztrációt.

Borsay Samu, a honvéd zenekar karmestere, az egyházi ének és zene és a zeneelmélet óraadó tanára. Tanár az intézetben 1897 óta.

Dr. Filep Gyula, egyetemi magántanár, az intézetben a közegészségtan tanára. Tanít az intézetben 1903 óta.

IV.

A theologia szakon végzett tananyag.

1. *Ó szövevényi irodalomtörténet*: Általános rész; a törvény 5 könyve történelmi művek prófétaí iratok; az ó-testamentomi apokryphek, és az ó-testamentomi kánon története. Heti 3 órán I. és II. éveseknek.

2. *Ó szövevényi biblica-theologia* az ős-semitizmus, a patriarchai, a mózesi kor, a bírák-, a királyok kora, a fogság alatti és utáni kor, Esdrás- és Nehemiás reformja. Heti 3 órán III. és IV. éveseknek.

3. *Homiletika* Általános és különös rész. Heti 2 órán a II. éveseknek.

4. *Homiletikai seminárium*: Egyházi beszédek és gyakorlati bibliai magyarázatok készítése, elmondása és bírálata. Heti 2 órán III. és IV. éveseknek.

5. *Héber nyelvtan* Alak- és mondattan Genesis olvastatása. Heti 3 órán az I. éveseknek.

6. *Héber eregesis* Exodus: XX--XXIV., XXXIV és a Deuteronomium XII--XVIII. fejezeteinek magyarázata. Heti 2 órán II--IV éveseknek.

7. *Görög eregesis* Pál apostol Philemonhoz, Ephesusba és Kolosséba írt leveleinek magyarázata. Heti 3 órán I--IV éveseknek.

8. *Egyetemes ker. egyháztörténet* A reformációtól napjainkig.

9. *Egyházjog* Magyar prot. egyházjog, elméleti és gyakorlati rész az egyházi törvények magyarázatával. Heti 4 órán III--IV éveseknek.

10. *Vallásbölcsészet* A vallások története a vallás felett alkotott bölcsészeti rendszerek. Heti 3 órán I. és II. éveseknek.

11. *Katechetika* A katechetika és katechesis története. gyakorlati rész. Heti 2 órán III. és IV. éveseknek.

12. *Keresztyén ethica* Morálphilosophiai elvi rész, az erkölcsi tudat történetével és az alkalmazott erkölestan. Heti 3 órán a III. és IV. éveseknek.

13. *Dogmahistoria* Dogmák története a keresztyénség kezdetétől a középkori scholastikáig. Heti 2 órán III. és IV. éveseknek.

14. *Egyházi adminisztráció.* Alapfogalmak és gyakorlati útmutatás. Heti 1 órán az I—IV éveseknek spec. kollegium.

15. *Egyház és socialismus.* Fontosabb socialis kérdések tárgyalása. Spec. koll. heti 2 órán a II. félévben az önként vállalkozó I—IV éveseknek.

16. *Szónoklati gyakorlatok* Kiváló egyházi beszédek olvasása és előadása. Heti 2 órán I. és II. éveseknek.

17. *Egyházi ének és zene* Egyházi énekek éneklése, zongora és harmonium játék. Heti 6 órán I—IV éveseknek.

Ezekon kívül az I. és II. éves theologusok a Ferencz József Tudomány Egyetemen heti 10 óra számig hallgattak *nereléstant*, *nerelés-történetet*, *bölcsészetet*, *bölcsészettörténelmet*, irodalom-történelmet, vagy világ-történelmet és a kötelezett tárgyakból ott kollokváltak, továbbá a II. félévben a földmívelésügyi miniszter ur Ö Nagyméltóságának engedélye s a helybeli kolozsmonostori Gazdasági Tanintézet igazgatóságának szívessege folytán a III—IV éves theologusok önként vállalkozó 24 tagja ápril 2—7-ig naponként *kertészeti*, május—június havában csoportonként rendezett *méhészeti* tanfolyam hallgatásában vettek részt.

Alap- és lelkészképesítő vizsgák.

Az alapvizsgára, mely 1905. szept. 13-án tartatott meg, jelentkezett 24 ifju közül 10 nyert *jeles*, 10 jó és 4 elégséges osztályzatot.

A lelkészképesítő vizsgák 1905. szept. 11—12. napjain a következő eredménnyel folytak le

az *első* lelkészképesítő vizsgát 11 végzett theologus ifju tette le; köztük 3. Fosztó Dénes, Koszorus István és Soós Adolf *jeles*, 3 jó és 5 elégséges osztályzattal;

a *másodikat* 14 segéd-lelkész, köztük 4, ifj. Bartók György, Csutak István, Kádár Imre és Ravasz László *jeles*, 4 jó és 6 elégséges eredménnyel.

Az 1905. december 15—16-án tartott rendkívüli alap- és lelkészképesítő vizsgák alkalmával az alapvizsgát 3 másodévet végzett ifju tette le és pedig 1 *jeles*, 2 elégséges eredménnyel;

az első lelkészképesítőt 9 végzett theologus 3 jó és 6 elégséges osztályzattal

a második lelkészképesítőt 1 segédlelkész elégséges osztályzatot nyerve.

Az egyházkerületi közgyűlés azonban jövőre nézve, a kerületi vizsgáló bizottság jelentése alapján kimondotta, hogy ezentúl rendkívüli vizsga nem tartatik.

December hóban csakis javító vizsga tartathatik abban az esetben, ha valaki esetleg a szeptemberi vizsgán valamely tárgyból visszautasított. A ki szeptemberben vizsgára nem áll, vizsgát csak a következő év szeptemberében tehet. A kivételes eseteket is a fakultás előjáróságának ajánlatára az Igazgató-Tanács engedélyezheti csak. (45—1901. ehker. kgysi jzökv. hat.)

VI.

A fakultás könyvtára.

A fakultás könyvtára, a tanári kar és az internátusi ifjuság használatára van rendelve. Tekintettel a tanári pályára készülő belakó ifjakra, ezeknek tanszakai is figyelembe vétetnek ugyan, azonban a gyarapítás főszakiránya a theologia.

A tanév folyamán, az ifjusági egyesület buzgólkodása folytán, több önként vállalkozó ifju közreműködésével, könyvalakba leíratott és könyvomatból sokszorosított a könyvtár ú. n. lapezinjegyzéke, a mi a könyvtár használhatóságát az ifjuságra nézve jóval kedvezőbbé tette.

A könyvtár az 1905. év folyamán összesen 176 művel, 213 kötet, illetőleg füzetben gyarapodott, úgy hogy jelenleg törzsállománya 10825 mű 16850 kötetben. A gyarapodás részint vételből, részint ajándékokból származott. A könyvtári szükségletekre az 1905 év folyamán összesen 1262 korona fordított, mely összegből a könyvkötéseken kívül beszereztetett 159 mű 236 kötetben. Ajándékozás útján mindössze 7 művel gyarapodott könyvtárunk. Az ajándékozott művek kötet, illetőleg füzet száma 7 volt.

Ajándékozás által a következők gyarapították könyvtárunkat.

ifj. Bartók György	3 mű	3 kötetben.
m. kir. Ferencz József tudomány-egyetem	1	1
a nagyenyedi könyvnyomda	1	1
Péter Mózes.	1	1
A Nmélt. vallás és közoktatásügyi miniszterium	1	1

A könyvtár törzsállományán kívül több ezerre megy a másodpéldányok száma, melyek főleg régibb theologiai művek s melyek a régebbi nagyobb ajándékozások alkalmával kerültek könyvtárunk birtokába.

VII.

Benlakás és konviktus.

Az internátus az eddigi közös háló- és dolgozótermek helyett már 1903. év nyarán átalakított u. n. czella rendszerüvé 2—4—5 ifjú számára szolgálván egy-egy helyiség. Ez átalakítás által nemcsak kellemesebb otthont nyertek az ifjaink, hanem egy-egy helyiségben kevesebben lévén, jobban és zavartalanabbul dolgozhattak, mely munkálkodásuk eredményét az osztályzatok statisztikája mutatja.

A konviktusi ellátás magának az intézetnek házi kezelése alatt van. Az anyag bevásárlását és a főzésre való felügyeletet főtiszt. és mélt. özv. *Szász Domokosné* úrasszony elnöklete alatt egy női bizottság eszközli, a mely hetenként váltakozva 2—2 tagja által gyakorolja az ellenőrzést. E bizottság tagjai *Asztalos Jánosné*, *Fekete Gáborné*, *Geréb Mártonné* (alelnök), özv. *Gálffy Sándorné*, *Grátz Mórné*, *Herepei Gergelyné*, *Incze Geróné*, özv. *Inezédi Sámuelné*, dr. *Kecskeméthy Istvánné* (alelnök), *Kiss Sándorné*, *Kozma Ferenczné*, özv. *Lengyel Dánielné*, özv. *Miksits Árpádné*, *Nagy Károlyné*, *Régeni Györgyné*, *Szabó Gizella* (titkár), özv. *Szász Lajosné*, dr. *Török Istvánné*, özv. *Veress Sándorné*.

Az előljáróság az egyházkerületi Igazgató-Tanács által a bizottság irányában ismételtelen kifejezett elismerő köszönetnyilvánításhoz hadd csatlakozzék e helyen is hálás köszönetünk a gondos, odaadó, fáradságtalan munkásságáért, a melyet a bizottság intézetünk érdekében kifejtteni szives volt.

**Az igazgató által vezetett 1905. évi számadások.
összesített kivonata.**

	Megnevezés	Bevétel		Kiadás	
		kor.	fill.	kor.	fill.
	1904. évi egyenleg áthozattal	839	27	—	—
I.	Házfentartási számla	—	—	3797	59
II.	Konvictusi	15382	71	24607	96
III.	Könyvtár	294	—	1462	—
IV.	Felszerelési	1196	—	107	—
V.	Fűtési	—	—	3410	34
VI.	Vegyes	123	67	104	05
VII.	Tandij	—	—	2310	—
VIII.	Világítási	—	—	1426	97
IX.	Személyzet-javadalmazási	—	—	3527	—
X.	Egyházkerület	21000	—	—	—
XI.	Igazgatói iroda „	40	—	146	62
	Összesen :	38875	65	40899	53
	Egyenleg : mint fizetendő hiány :	2023	83	—	—
		40899	53	40899	53

VIII.

Ifjusági egyletek.

Az intézet kötelékében fennálló ifjusági egyletek 1905—906. évi működése a f. évi jun. 9-én megtartott évrzáró ünnepélyen be-
terjesztett elnöki jelentések alapján a következő:

1. Az „*Ifjusági Egylet*“, melynek tagjai az intézet összes növendékei, 1905. szept. 16-án, majd pedig az év folyamán a tisztikar lemondása következtében 1905. decz. 18-án megtartott alakuló közgyűléseken megalakulván, a tisztikar időrendben a következő tagokból állott elnök: *Juhász* Albert, majd *Kovács* András alelnök: *Dóczy* Ferencz, majd *Halász* András; titkár: *Tökés* József, majd *Nagy* Géza főjegyző *Máthé* Sándor, azután *Bokor* Márton majd *Puskás* Kálmán; pénztáros *Bartha* Péter, *Bodoni* László, majd *Gálffy* Sándor főkönyvtáros: *Tökés* András, majd *Lőrinczi* Árpád; főlapfelügyelő *Felszegi* István, majd *Kiss* Károly; játéktér felügyelő *Balogh* Imre; tekepálya felügyelő *Magyari* Zoltán, majd *Magyari* Domokos; ellenőrök: *Varga* Zsigmond, *Égető* Béla, majd *Benkő* Ferencz és *Konrád* György az „Ifjusági Lapok“ megindításakor szerkesztő *Berde* Sándor, majd *Tóvisi* József; még 2 aljegyző, 2 aljátéktér felügyelő, 2 allapfelügyelő, 1 alkönyvtáros; és 6 választmányi tag képezte az egyesület választmányát.

Az ifj. egylet, illetőleg ennek tisztikara intézte az ifjuság, ügyeit. Feladata volt a szellemi, erkölcsi erősödés, a közszellem ébrentartása és fejlesztése és a társadalommal való érintkezés fenntartása; azt közgyűlések, önképzőköri gyűlések tartásával, ezt pedig ünnepélyek, multságok rendezésével igyekezett elérni. Okt. 6., 31., márcz. 15-iki ünnepélyei, a Kolozsvárt és Nagyenyeden rendezett multságok erkölcsi és anyagi sikerei bizonyítékai annak, hogy az egylet ez irányu hivatását kellő eredménnyel teljesítette. Anyagi

ügyeit illetőleg, az ez évi pénztár maradék 44 kor. készpénz vagyona van, a mihez járul bevétel gyanánt a hátrálékosok tartozása, kiadás gyanánt pedig a tekepálya csináltatásából és a könyvek rendeléséből fennmaradt adóssága. Az egylet vagyonát képezi még a tudományos és szépirodalmi ifjusági könyvtár, olvasó- és játéktérlem felszerelése és a tekepálya.

Az egylet könyvtára ez évben vétel útján 18 drb. könyvvel gyarapodott. Az olvasó terebbe — melyet a tanári karnak az ifjuság iránti jó indulata az 1904/5. évben az eddiginél alkalmasabb és a lefolyt tanévtől kezdve az olvasó terebben való dohányzás meg nem engedése által, sokkal kellemesebb helyiséggel cserélt föl — a következő lapok és folyóiratok jártak: az összes prot. egyházi és iskolai lapok; Magyar Szó, Magyarország, Pesti Hírlap, Pesti Napló, Budapesti Hírlap, Budapesti Napló, Egyetértés, A Nap, Közérdek, Ujság, Ellenzék, Az ujság, Szilágy, Székely Nemzet; továbbá: Budapesti Szemle, Keresztyén Evangelista, Protestáns Szemle, Theologiai Szaklap, Protestáns Pap, Közlöny, Ébresztő, Vasárnap, Téli Ujság, Igazmondó, Evangélikus Egyházi és Iskolai Lapok, Kis Tükör. Tudományos folyóiratok: Akadémiai Értesítő, Egyetemes Philologiai Közlöny, Magyar Nyelvőr, Századok, Erdélyi Múzeum, Magyar Közélet, Matematikai és Phisikai Lapok, Uránia, Állattani Lapok, Magyar Pedagogia, Tanáregyesületi Közlöny, Hivatalos Közlöny, Debreceni Főiskolai Lapok, Sárospataki Ifj. Közlöny. Szépirodalmi lapok Vasárnapi Ujság, Ujidők. Hét, Ország Világ. Élelapok Kakas Márton, Borszem Jankó, Mátyás Diák, Üstökös.

A „*Theologus-kör*” hittanhallgató ifjuságból alakult; célja 1. a honi és külföldi protestáns theológiák ifjuságával az összekötést fenntartani, 2. a theologus ifjuságot közelebbről érdeklő célekat közösen munkálni, 3. az 1904/5. évtől fogva, a *Megyeri* Dezső színigazgató urnak dr. *Kecskeméthy* István theol. tanár úr által tett szives adománya folytán, a theologus ifjak anyagi segélyezését előmozdítani. E célból tartott 14 választmányi, 4 rendes és 5 rendkívüli közgyűlést.

Az első félév végén volt 118, a második félév végén 114 tagja. Megalakult az év szeptember hó 10-én élén a következő tisztikarral: elnök: *Csia* Pál; alelnök: *Tökés* Ernő; főjegyző *Varga* Gyula; pénztáros: *Kiss* Endre; főtítkár: *Tökés* József, majd *Nagy*

Géza; titkár: *K. Nagy* Lajos; ellenőrök: *G. Kovács* István és *Sárkány* Lajos, majd *Kiss* Károly és *Sárkány* Lajos aljegyzők *Kovács* György és *Váncza* János és ezeken kívül minden évről választatott egy vál. tag.

A kör hivatását az évi munkássága által híven teljesítette a hármás czéliának megfelelően az 1-t a „Közlöny” anyagi szellemi támogatása és levelezések által, a 2-t a Belmissio s más theologusokat érdeklő eszmék felkarolása által, a 3-kat a tagjainak 182 esetben 2507 korona összegben történt kölcsönadása által. A kör vagyona 1082 kor. 57 fillér. Készpénzben 494 kor. A kör kiadásában megjelent *Van Oosterze* János, ford. *Kenessey* Béla theol. ig. tanár, „*Pathmosi hangok*” cz. egyházi beszédek 247 példányában (a 2 kor.) és 385 kor. értékpapírosban, tehát összes vagyona 1961 kor. 57 fillér. A lefolyt tanévi készpénz pénztári gyarapodása 504 kor. 12 fillér, a melynek főbb tételei a sepsi-szentgyörgyi takarékpénztár 20 kor., az udvarhelymegyei theologusok 16 kor. adománya, a rendezett hangverseny s mulatság 173 kor. 19 fil. jövedelme. Összes évi bevétel 1312 kor. 2) fil. Évi kiadás: 229 kor. 63 fillér = 1082 kor. 57 fillér pénztármaradvány.

3. Az „*Ének- és Zeneegylet*” 1905. szept. 23-án alakult meg 48 taggal, ugyanekkor tisztviselőkül választattak: elnök: Régeni István, jegyző *Janesó* Lázár, pénztáros: *G. Kovács* István, később *Varga* Gyula, szertáros *Kovács* György, karmester: *Kónya* Sándor, később Régeni István, ellenőrök *Bartha* Péter és *Kovács* András és 9 vál. tag személyében.

Az ifj. ünnepélyeken állandóan közreműködött; részt vett továbbá 2 Istentiszteleten, a Bethlen-ünnepélyen, a máv. hivatalnokok hangversenyén, az egyetemi ifj. *Kossuth*-emlékűnnepélyén, a nagyenyedi Protestáns Nőegylet estélyén és a helybeli protestáns estélyeken. Önállóan rendezett egy magyszabásu hangversenyt.

Vagyoni állapotát illetőleg van az egyletnek a lefolyt évben 16 koronával megnövekedett 1195 korona 50 fill. *pénztár-állománya* és a hangszerekből, kottaállományból és kottaalványokból álló 400 korona 52 fillér értéket képviselő *szertára*, mely a lefolyt évben 2 drb zenealbummal 4 kor. értékben, melyet a „Bethlen Gábor-kör” adományozott, hat énekdarabbal 25 kor. 40 fill., egy kórsip 5 kor. 60 fill. értékben, egyéb felszerelésekben 15 korona

összesen: 46 koronával szaporodott. Évi bevétele 1836'05 kor., — évi kiadása 801 kor. 55 fill. = 1034'50 kor. + 161 kor. érték-papir = 1195'50 kor. + 400'52 kor. Tehát összes vagyona 1596'02 kor.

Az egylet felügyelete ez évben is Nagyt. *Pokoly* József tanár ur kezében volt, míg a karok vezetésében *Borsay* Samu ének- és zenetanár, továbbá *Régeni* István egyleti elnök és karmester fejtettek ki nagy és elismerésre méltó buzgalmat.

IX.

Statisztikai adatok.*)

I.

A) Theológiai tanfolyam:	A fölvettek száma	Nyelvismeretre				Évköz- ben		Évközben felvételt	Év végén volt
		csak magyarul beszél	magyarul és né- metül beszél	magyarul és oláhul	magyar, német és egyéb nyel- ven	kimaradt	meghalt		
I. évfolyamban . . .	29	23	—	3	—	3	—	—	26
II. évfolyamban . . .	36	31	2	3	—	—	—	—	36
III. évfolyamban . . .	27	22	1	3	—	1	1	1	26
IV. évfolyamban . . .	26	23	—	2	1	—	—	—	26
Összesen :	118	99	3	11	1	4	1	1	114
B) Bölcsészeti hallgatók :									
I. évfolyamban . . .	13	9	3	—	1	1	—	1	13
II. évfolyamban . . .	9	6	2	1	—	—	—	—	9
III. évfolyamban . . .	5	3	—	1	—	1	—	—	4
IV. évfolyamban . . .	4	2	—	1	1	—	—	—	4
Összesen	31	20	5	3	2	2	—	1	30

Növendékeink mindnyájan ev. ref. vallásúak voltak, csak a bölcsészethallgatók között volt 2 ág. h. ev. vallású.

Nemzetiségre nézve mind magyarok.

*) Részletes adatok csak azokról közöltek, kik a tanévet elvégezték. Az évközben eltávozók nincsenek felvéve.

II.

A) Theológiai tanfolyam.	A növendékek életkorát tekintve volt:							Összesen
	19 éves	20 éves	21 éves	22 éves	23 éves	24 éves	24-nél idősebb	
I. évfolyamban.	6	10	6	2	—	1	1	26
II. évfolyamban.	2	7	9	12	4	1	1	36
III. évfolyamban.	—	—	6	10	6	4	—	26
IV. évfolyamban.	—	—	1	6	11	4	4	26
Összesen:	8	17	22	30	21	10	6	114
B) Bölcsészeti hallgatók.								
I. évfolyamban.	4	3	3	—	—	—	3	13
II. évfolyamban.	—	3	3	1	1	1	—	9
III. évfolyamban.	—	1	1	1	—	1	—	4
IV. évfolyamban.	—	—	—	2	1	1	—	4
Összesen:	4	7	7	4	2	3	3	30

III.

A) A theológiai tanfolyam hallgatóinak szülei között van foglalkozásra nézve	I.	II.	III.	IV.	Összesen
	é v e s e k				
Lelkész	8	3	5	2	18
Tanár.	—	—	2	—	2
Orvos.	—	—	—	1	1
Tanító	3	3	2	5	13
Gazdálkodó	2	4	5	5	16
Tisztviselő.	2	7	2	3	14
Kereskedő	1	—	1	—	2
Iparos	1	9	2	2	14
Földmives	6	10	7	6	29
Magánzó	3	—	—	2	5
Összesen:.	26	36	26	26	114

B) A bölcsészeti tanfolyam hallgatóinak szülei között van foglalkozásra nézve	I.	II.	III.	IV	Összesen
	é v e s				
Lelkész	3	2	—	—	5
Tanár	—	—	—	1	1
Tanító . .	1	1	—	1	3
Tisztviselő	—	—	1	2	3
Kereskedő	—	1	—	—	1
Iparos . .	2	1	1	—	4
Földmivelő	6	3	2	—	11
Magánzó	1	1	—	—	2
Összesen	13	9	4	4	30

IV.

A) A theologiai tanfolyamon	Egyházkerületek szerint					Összesen
	erdélyi	duna- melléki	dunán- tuli	tiszán- innyi	tiszán- tuli	
I. évfolyam	19	1	1	3	2	26
II. évfolyam	32	—	—	1	3	36
III. évfolyam	23	—	1	—	2	26
IV. évfolyam	25	—	—	—	1	26
Összesen	99	1	2	2	8	114

B) Bölcsészeti tanfolyam	Egyházkerületek szerint						Összesen
	erdélyi	duna- melléki	dunán- tuli	tiszán- innyi	tiszán- tuli	tiszai 4g. h. ev.	
I. évfolyam	4	—	—	2	5	2	13
II. évfolyam	6	—	—	1	2	—	9
III. évfolyam	2	—	—	1	1	—	4
IV. évfolyam	1	2	—	—	1	—	4
Összesen	13	2	—	4	9	2	30

X.

Az intézet növendékeinek névsora.

A) A theologiai tanfolyam hallgatói.*)

IV. évek.

1. Csia Pál, Lisznyó, Háromszék vm.
2. Deák Gábor, Bikfalva. Háromszék vm.
3. Egyed Gábor, Marosvásárhely.
4. Felszegi István, K.-Galambfalva, Udvarhely vm.
5. Gálfi Sándor, M.-Bergenye, Maros-Torda vm.
6. Gidófalvy Károly, Nagyszeben.
7. Imreh Lajos, Papolecz, Háromszék vm.
8. Istók Sándor, Bögöz, Udvarhely vm.
9. Jakab György, Szász-Lóna, Kolozs vm.
10. Jakab Lajos, Vajasd, Háromszék vm.
11. Kertész Lajos, M.-Ikland, Maros-Torda vm.
12. Kiss Endre, Egerpatak, Háromszék vm.
13. Kónya Gyula, Székely-Kocsárd.
14. G. Kovács István, M.-Valkó, Kolozs vm.
15. Magyar Zoltán, Jedd, Maros-Torda vm.
16. Máthé Sándor, Magyar-Hermány.
17. Muzsnay Ödön, Hagymás-Bodon, M.-Torda vm.
18. Rác Lajos, Szatmár.
19. Régeni István, M.-Bikal, Kolozs vm.
20. Sebestyén Kálmán, Nagy-Borosnyó.
21. Serester Tamás, Bodola, Háromszék vm.

---

*) Csak azok nevei közöltetnek, a kik a tanévet elvégezték; az évközben eltávozottak nincsenek felvéve.

22. Székely János, Nagyenyed.
23. Szotyori Lajos, Alsócsernáton, Háromszék vm.
24. Török István, Tuson, Kolozs vm.
25. Varga Béla, Nagy-Ajta, Háromszék vm.
26. Veszprémi Ferencz, Dés.

III. évesek.

1. Adorjáni István, Boós, Marostorda vm.
2. Albisi Béla, Zilah, Szilágy vm.
3. Barabás Viktor, Szövérd, Marostorda vm.
4. Bartha Péter, Atosfalva, Marostorda vm.
5. Benkő Ferencz, Szentersébet, Udvarhely vm.
6. Berde Sándor Kaczkó, Szolnokdoboka vm.
7. Biró Lajos, Nagyölyvös, Kolozs vm.
8. Bodoni László, Brád, Hunyad vm.
9. Csog Samu, Magyarhermány, Udvarhely vm.
10. Dávid Pál, Alsónyék, Tolna vm.
11. Gece János, Harangláb, Kisküllő vm.
12. Ilyés Géza Sóvárad, Marostorda vm.
13. Kacsó Lajos Baczkamadaras, Marostorda vm.
14. Kis Károly, Rugonfalva, Udvarhely vm.
15. Krizbai Sándor, Marosvásárhely, Marostorda vm.
16. Lőrinczi Árpád, Nyírúdszereda, Marostorda vm.
17. Puskás Kálmán, Nyén, Háromszék vm.
18. Sürkány Lajos, Fekete-Ardó, Ugocsa vm.
19. Sebestyén Endre, Nagyenyed, Alsófehér vm.
20. Soó Sándor, Bere, Marostorda vm.
21. Szabó Miklós, Beresztelke, Marostorda vm.
22. Tökés András, Karczag, Jász-Nagy-Kun-Szolnok vm.
23. Tökés József, Nagysajó, Beszterczenaszód vm.
24. Tökés Ernő, Berzava, Arad vm.
25. Tövissy József, Hagymásbodon, Marostorda vm.
26. Varga Gyula, Nyárad, Veszprém vm.

II. évesek.

1. Balla Mihály, Magyar-Décese, Szolnokdoboka vm.
2. Balogh Imre, Hódmezővásárhely.
3. Benedek Márton, Kolozsvár.

4. Bokor Márton, Bánffyhunjad.
5. Demeter Antal. Bita, Háromszék vm.
6. Dezső Zoltán. Nagyenyed, Alsó-Fehér vm.
7. Fancsali Sándor, Alsóboldogasszonyfalva, Udvarhely vm.
8. Farkas Imre. Ny.-Szentbenedek. Marostorda vm.
9. Fekete Elek. Lőrinczfalva, Marostorda vm.
10. Gebédi Lajos. Mocsolya, Szilágy vm.
11. Geréb András. Kiskapus, Nagy-Küküllő vm.
12. Gyenge György. Szászsujós, Szolnok-Doboka vm.
13. Hideg János. Ördöngösfüzes. Szolnok-Doboka vm.
14. Jancsó Lázár, Pákó, Háromszék vm.
15. Konrád György, Udvarfalva, Marostorda vm.
16. Kovács György, Abod, Marostorda vm.
17. Laúr Ferencz, Somkerék, Szolnok-Doboka vm.
18. Magyarai Domokos. Egerbegy, Torda-Aranyos vm.
19. Maksai Elemér, Rugonfalva, Udvarhely vm.
20. Miklós Pál. Mátisfalva. Udvarhely vm.
21. Molnár Ödön. Szászrégen. Marostorda vm.
22. Nagy Béla, Homoród. Nagy-Küküllő vm.
23. Nagy Endre, Kékes. Szolnok-Doboka vm.
24. Nagy Géza, Kutyalva. Alsó-Fehér vm.
25. F. Nagy Lajos. Felvincz. Alsó-Fehér vm.
26. K. Nagy Lajos Kányád. Udvarhely vm.
27. Palkó Gyula. Tövis, Alsó-Fehér vm.
28. Pál Lajos. Dálnok. Háromszék vm.
29. Péter Géza Felsőboldogasszonyfalva, Udvarhely vm.
30. Rácz Miklós. Szatmárnémeti.
31. Sebessi Endre, Balázsfalva
32. Szabó Gyula, Ikafalva. Háromszék vm.
33. Szász Ferencz, Szatmárnémeti.
34. Varga Zsigmond. Maros-Décese. Torda-Aranyos vm.
35. Vass István, Bálványosvárálja, Szolnok-Doboka vm.
36. Weimann Péter, Uj-Verbász, Bács vm.

I. évesek.

1. Balogh Jenő, Óraljaboldogfalva. Hunyad vm.
2. Boócz Kálmán, Budapest.

3. Dénes Dezső, Petek, Udvarhely vm.
4. Domokos Árpád, Nagy-Enyed.
5. Fodor Miklós, Szava, Kolozs vm.
6. Frenczel Béla, Nagybozsva, Abauj vm.
7. Györke János, Felsősófalva, Udvarhely vm.
8. Jakab Viktor, Penyige, Szatmár vm.
9. Juhász Albert, Kaba, Hajdu vm.
10. Kálh Dénes, Nagykend, Kisküküllő vm.
11. Kiss Mihály, Felenyed, Alsófehér vm.
12. Kossa János, Denesháza, Baranya vm.
13. Nagy István, Marosvásárhely,
14. Orosz István, Munkács, Beregvm.
15. Pál Dénes, Rugonfalva, Udvarhely vm.
16. Pünkösti Zoltán, Csikszereda.
17. Salga Zoltán, Felsővárad, Bars vm.
18. Sipos Árpád, Nagysolymos, Udvarhely vm.
19. Szabó Ferencz Hodgya, Udvarhely vm.
20. Széll Károly, Szolnok.
21. Szilágyi Aladár, Marosujvár.
22. Tankó József, Borberek, Alsófehér vm.
23. Tókos Károly, Ujszékely, Udvarhely vm.
24. Tóth Áron, Baczkamadaras, Maros-Torda vm.
25. Wass Lajos, Sepsibodok, Háromszék vm.
26. Vánca János, Szilágycseh.

B) **Tanárjelöltek.**

IV. évesek.

1. Dóczy Ferencz, Debreczen.
2. Nagy Jenő, Kéty, Esztergom vm.
3. Szabó Árpád, Szentés, Csongrád vm.
4. Végh Árpád, Nagyenyed, Alsó-Fehér vm.

III. évesek.

1. Égető Béla, Brassó.
2. Joó Győző, Nagyenyed, Alsófehér vm.
3. Kónya Sándor, Karczag, Jász-Nagy-Kun-Szolnok vm.
4. Szegedi Géza, Buziás, Temes vm.

II. évek.

1. Balla Gábor, Hajduszoboszló, Hajdu vm.
2. György Ferencz, Zabola, Háromszék vm.
3. Hoffer András, Derecske, Bihar vm.
4. Józsa Andor, Küküllővár, Küküllő vm.
5. Kovács Béla, Nagyszalonta, Bihar vm.
6. Mezei József, Mezőberény, Békés vm.
7. Nagy Jenő, Nyiregyháza.
8. Staudner Gyula, Böő, Maros-Torda vm.
9. Vinczy Károly, Haró, Hunyad vm.

I. évek.

1. Demesák János, Szarvas, Békés vm.
  2. Falábu Dezső, Szentés, Csongrád vm.
  3. Gálffi Miklós, Magyarforró, Alsófchér vm.
  4. Halász András, Eperjeske, Szabolcs vm.
  5. Harsányi Ferencz, Gégény, Szabolcs vm.
  6. Karhut András, Tamásfalva, Gömör vm.
  7. Kónya Imre, Karezag, Jász-Nagy-Kun-Szolnok vm.
  8. Kovács András, Aldoboly, Háromszék vm.
  9. Kristóf Domokos, Sáromberke, Maros-Torda vm.
  10. Simon Imre, Csokaly, Bihar vm.
  11. U. Szabó Gyula, Hajduböszörmény, Hajdu vm.
  12. Teke Sándor, Sand, Somogy vm.
  13. Zalányi Béla, Szászváros, Hunyad vm.
-

Pályakérdések az 1906—1907. tanévre.

A tanári kar a f. é. jun. 8-iki ülésében az 1906—907. tanévre a következő pályatételeket állapította meg:

1. *A bibliai tudományok köréből*

Az új-testamentomi profetismus beható ismertetése.

Jutalma a Szász Domokos-alapból 70 kor.

2. *A systematika theológiából*

A magyar nyelvű (eredeti és fordított) szocialista irodalom vallásellenes iratainak ismertetése és bírálata.

Jutalma a gr. Teleki és a Szász Domokos-alapból 70 kor.

Az egyház történetéből

Az „articularis” helyek története.

Jutalma a Szász Domokos-alapból 70 kor.

4. *A gyakorlati theológiából*

a) Egyházi beszéd szabadon választott textus felett.

Jutalma a Nagy Péter-alapból 40 kor.

b) Egyházi beszéd Ján. XVI 7—11. felett.

Jutalma a Molnár Albert-alapból 40 kor.

c) Predikáció műfordítás francia vagy német nyelvből.

Jutalma a Nagy Péter-alapból 40 kor.

d) A legjobb predikáció írójának és előadójának, a ki évközben a homiletikai semináriumon ilyennek találtatott, jutalma a Nagy Péter-alapból 30 korona. (Nyílt pályázat.)

5. *A bibliai nyelvekből szóbeli nyílt pályázatra*

A hat utolsó kis próféta a héberből.

Az apokalipszis a görögből.

6. *A héber nyelvből az I. éves theologusok között legtöbb előmenetelt tanusító ifju jutalmazására 32 kor.*

7. A legjobb *harmonium* játszó jutalmazására 70 kor.

A pályamunkák *idegen kézzel, jól írva* s jelíges levéllel ellátva 1907 május hó 1-én déli 12 óráig adandók be a fakultás igazgatójához s ugyanott kell e megjelölt határidőig a szóbeli nyílt pályázatokra és a *harmonium versenyre* is jelentkezni.

A kitűzött határidőnél később sem pályamunkák, sem jelentkezések többé el nem fogadtatnak.

XII.

Értesítés

az erdélyi ev. ref. egyházkerület kolozsvári theologiai fakultásáról az 1906—907. tanévre vonatkozólag.

1. Az 1906—907-ik tanév ünnepélyes megnyitása szeptember hó 16-án, vasárnap d. e. 11 órakar lesz a fakultás épületének disztermében. A rendes előadások szeptember 17-én kezdődnek.

2. A felvételért való folyamodványok érettségi bizonyítvánnyal, illetőleg annak hitelesített másolatával, vagy leczkekönyvvel (index), hitelesített adókönyvi kivonattal és családi értesítővel felszerelten és a fakultás igazgatóságához czimzetten *folyó évi augusztus hó 25-ig* küldendők be. Később érkezett folyamodványok nem vétetnek tekintetbe.

A folyamodványok felzetén megjelölendő a folyamodó lakása és utolsó postája.

A folyamodók a beadásra kütüzött határidő után 10 nap alatt értesítettnek folyamodványaik miként történt elintézéséről.

A volt növendékeknek, a mennyiben nem jótéteményesek, elég csak levélben jelentkezniök.

Az állami jótéteményes bölcsészet hallgatóknak évről-évre kell folyamodniok, a 2 pontban jelölt módon szerelve fel folyamodványaikat azokat a Nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi Miniszter urhoz intézetten, a fakultás igazgatóságához kell be-küldeniök.

A ki azonban *augusztus 25-ig* nem jelentkezik, vagy nem folyamodik, eltávozottnak tekintve, helye mással töltetik be.

3. A jövő 1906—907-iki tanévre a Főtiszt. egyházkerületi közgyűlés 32—1904. sz. jkvi határozatával a *theologus ifjak* fel-

vételét illetőleg kimondotta, hogy a hittanhallgatók közül a stípen-
diumban részesülők csak a 160—100 korona díjfizetők közé vehetők
fel és megállapította, hogy 30 theologus fizet 200 koronát, 40
theologus 100 koronát és 10 theologus 50 koronát ujonnan jelent-
kezők általában csak 200 kor. díjfizetés mellett vehetők fel, kivéve
a „jeles“ (1) érettségi bizonyítvánnyal jelentkező ifjakat. a kik a
rendelkezésre álló helyhez képest már azonnal ösztöndíjra ajánlhatók.

Az ujonnan felveendő theologus ifjakért — a kötelező tárgyak
után — az első félévben az egyetemi tandíjat a fakultás fizeti,
de a beiktatási és theol. köri díjat (12 kor.) nem; a II. évek
közül azonban csak azokért fizeti a fakultás pénztára, a kiknek
theologiai indexe általános jeles (1), vagy legalább jó (2) osztály-
zatot mutat. Az elégséges (3) önmaguk tartoznak e tandíjat fizetni.

A hittanhallgatók részére tizenöt 200—200 koronás és egy
180 koronás ösztöndíj, továbbá a legáció jótéteménye helyeztetik
kilátásba.

4. A bölcsészethallgatók közül az ujonnan belépők csak 400
korona rendes díj fizetése mellett vehetők fel; valamint mindazok
400 koronát tartoznak fizetni, a kik nem állami jótéteményesek.
Az ellátási díjat három egyenlő részben (szeptember, január és
április) kell fizetni.

A beiratás alkalmával a konviktusi és internátusi díjnak első
harmada feltétlenül befizetendő s csak később, indokolt kérelemre
engedélyezhet az igazgató havonkénti fizetést; de ekkor is csak
ama feltétel mellett, ha a díjak a hó öt első napján befizettetnek,
mert különben a jótétemény a hátralékosoktól elvonatik.

Az előző tanévről konviktusi díjakkal esetleg hátralékban
maradott ifjak csak abban az esetben vétetnek fel az internátusba,
ha e hátralékaikat előzőleg az igazgatónál befizetik.

5. A folyamodó theologus és tanári pályára készülő ifjak
közül a fakultás Elöljáróságának határozata értelmében az inter-
nátusba csak azok fognak véglegesen felvétetni s a beiratkozáshoz
bocsátatni, a kiket az intézeti orvos előzetes vizsgálat után tel-
jesen egészségeseknek fog találni. Ezért a beiratkozás előtt a be-
iratásra kitűzött napokon az akkor az intézetben tartózkodó orvos
ur által tartozik magát minden jelentkező ifju megvizsgáltatni s
tőle a fölvételt megengedő igazolványt hozni.

6. A beiratáskor minden egyes felvett növendék kivétel nélkül 20 korona beiratkozási, felszerelési, könyvtári sat. és a theologusok ezenfelül 2 kor. theol. körü díjat tartoznak fizetni, mely fizetés alól felmentés senkinek sem adatik; végül az intézeti törvények 1 példányát tartozik megvenni. (40 fill.)

7. Az internátusba az 1906—1907-ik tanévre is az egyházkerületi gyűlés határozatából *összesen 120 ifju vétetik föl* és pedig *80 theologus és 40 tanárjelölt*. Az ifjak kettős és négyes szobákban nyernek elhelyezést s a megjelölt díjakért (lakást fűtéssel) és reggeli ebéd és vacsorából álló étkezést kapnak.

Az ágyak matráczczal, fejránkossal és pokróczzal fel vannak ugyan szerelve, de föltétlenül szükséges 1 vánkosnak és legalább 4 lepedőnek hozása, hogy az ágyak kellő tisztán tartassanak. Ily felszerelés nélkül a beköltözés nem engedhető meg.

8. *A beiratások* a jövő tanévre szeptember hó 10—11—12-ik napjain lesznek.

9. A bentlakásra felvett ifjak *szeptember 10-ikétől* kezdve jöhetnek.

A tápintézetben a főzés szeptember 13-án kezdődik.

Szeptember 10-ike előtt senki bentlakást és szeptember 13-ika előtt senki kosztot az intézetben nem kaphat, még külön kérelemre sem.

10. A theologiai alap- és lelkészképesítő vizsgák (kápláni és papi vizsgák) *szeptember 13—14. és 15. napjain* fognak megtartatni és pedig akként, hogy szept. 13—14-én az első és második lelkészképesítő, 15-én az alapvizsga.

E vizsgákra a jelöltek szeptember 12-én, illetőleg az alapvizsgát teendők szeptember 14-én tartoznak a fakultás igazgatójánál jelentkezni, nála okmányaikat (indexeket, illetőleg első papi vizsgái és szolgálati bizonyítványaikat) bemutatni és a képesítő vizsgák jelöltjei vizsgadíj címén személyenként 10—10 koronát s a kiállítandó bizonyítványért külön 5 koronát lefizetni.

11. *A javító- és pótvizsgálatok* a beiratások ideje alatt szept. 10—12. napjain lesznek. Az ezen napokon a szigorlatokat elmulasztók csak a tanári kartól külön kért és teljesen indokolt kérelemre nyert engedély mellett tehetnek később szigorlatot; de a kik szigorlataikat az első tanév végén indokolatlanul elmulasztották

letenni, vagy pedig elégtelen osztályzatot nyertek, az új tanév első felében semmiféle intézeti kedvezményes jótéteményben nem részesülhetnek.

12. Esetleges tudakozódások a theologiai fakultás igazgatójához intézendők (Kolozsvár, Emke-tér 1-ső szám).

A tanári karnak 1906. június 9-én tartott üléséből.

Kolozsvár, 1906. június 30-án.

Kenessey Béla,
a theol. fakultás igazgatója.
